

Student: .....

Sovy v naší přírodě - Sovy v naší přírodě - kalous ušatý
Jak žijí sovy, se kterými se můžete setkat v naší přírodě?

Pracujeme metodou kritického myšlení - I.N.S.E.R.T.

(Interactive Notting System for Effective Reading and Writing – Interaktivní poznámkový systém pro efektivní čtení a myšlení). Metoda kritického myšlení umožňuje podrobně zpracovat předložený text a případně jej následně tvůrčím způsobem rozvíjet. Žáci si text individuálně pečlivě pročítají a k jednotlivým pojmům a větám přiřazují předem dohodnutá znaménka.

Známa myšlenka – odškrtneme (fajfka)

Nový poznatek – znaménko „+“

Myšlenka, se kterou nesouhlasíte – znaménko „-“

Pojem, o kterém se chcete dozvědět více – „?“

Soví vývržky

Sovy versus dravci

Mezi největší ptáky našich lesů patří dravci a sovy. Tyto dvě skupiny masožravých ptáků se v určitých znacích shodují. Souvisí to s obdobným způsobem získávání potravy, s lovem živé kořisti. Mají ostré hákovitě zahnuté zobáky (většina dravců jimi usmrcuje kořist) a silné nohy se

zahnutými drápy (u sov směřují dva prsty dopředu a dva dozadu). Vyznačují se výborným zrakem. Jsou výbornými letci.

Sovy – přes některé společné vlastnosti – nejsou dravcům příbuzné. Ačkoli řada druhů sov loví kořist také za dne, jsou sovy přizpůsobené především k noční aktivitě. Na rozdíl od většiny dravců, jejichž sluch je vyvinut jen slabě, mají sovy vynikající sluch, s jehož pomocí vypátrají svou kořist. Zvláště v noci aktivní druhy sov mají kolem očí jakýsi kruh z tuhých per, která zachycují zvukové vlny jako do trychtýře a vedou je k ušním otvorům ležícím za nimi. Velké oči sov směřují dopředu a jsou umístěny blízko sebe nepohyblivě v očních dutinách. Jsou tak přizpůsobeny, že mohou maximálně využít i malé množství světla. Teleskopicky prodloužená stavba očí však zároveň způsobuje, že sovy jsou dalekozraké; nablízko jsou ovšem takřka slepé a musí se, například při krmení, spoléhat na svůj hmat. Když se chce sova rozhlédnout, musí otáčet hlavou dozadu a dopředu – přitom obsáhne tři čtvrtiny obrátky (270 stupňů), takže se může bez námahy dívat přes ramena za sebe.

Mnozí ptáci vyvrhují po nasycení nestrávené zbytky potravy zobákem opět ven. Zatímco vývržky většiny druhů ptáků se rychle rozpadnou, u sov a dravých ptáků, kteří se živí především hlodavci a dalšími malými obratlovci, přetrvávají. Zvláště soví vývržky obsahují zbytky kostí, především lebky drobných obratlovců. Lebky drobných savců nebo ptáků jsou ve vývržcích tak dobře zachované, že odborník podle nich snadno

poštolka obecná - obsah vývržku

určí druh soví kořisti. Navíc jsou vývržky pro jednotlivé druhy sov charakteristické, takže lze podle nich zjistit i výskyt druhů v určité oblasti.

Dravci staví hnízdo na vhodných místech chráněných před predátory, sovy hnízdo většinou nestaví, někdy používají cizí opuštěná hnízda. Sovy kladou větší počet vajec, ze kterých se líhnou slepá mláďata. Samice dravců jsou výrazně menší a často liší se i zbarvením.

Dravci a sovy jsou nenahraditelnými členy přírodního prostředí, ve kterém se uplatňují jako nepostradatelní predátoři při udržování přirozené rovnováhy. V současnosti jsou dravci a sovy naštěstí ve většině evropských zemí celoročně přísně chráněni.

Pokud se nám nepodaří zjistit stanoviště sov podle hlasu, poohlédneme se po vývržcích. Jsou to válečkovité chuchvalce nestrávených zbytků potravy. Sovy nemají v žaludku dostatečné množství kyseliny solné, která rozpouští kostičky myší a jiné kořisti, a proto musí vyvrhnout vše nestravitelné, tedy i chlupy, drápky, peří apod.

Vývržky tvarem připomínají zvířecí trus, ale prosvítající bílé kostičky nebo čelisti prozrazují, že jde o vývržky sovy. Velikost se liší podle druhu sovy. Puštík a kalous mají vývržky téměř stejné, dlouhé 4 až 7 cm a široké 2 až 3 cm. Jejich šedé zbarvení způsobuje množství myších chlupů. Sova pálená má vývržky téměř stejně velké, ale zbarvené většinou černě a potažené lesklou, jakoby asfaltovou blankou. Sýček má vývržky dlouhé pouze 2 až 6 cm a silné 1,5 centimetru, převážně šedé a obsahující větší množství zbytků hmyzu (krovky brouků apod.).

Vývržky nalézáme na určitých místech, kde sovy pravidelně odpočívají. Jejich rozbor nám prozradí složení jídelníčku našich sov. Většinou v něm převládají hraboši a myši, méně ptáci. Nejjednodušší jídelní lístek má kalous, živí se převážně hlodavci. Sova pálená si potrpí na rejsky - tvoří celou čtvrtinu její potravy. Puštík má nejpestřejší menu - loví hlodavce i malé ptáky, plazy, obojživelníky i různý hmyz. Sýček také rád hmyz a malé obojživelníky a plazy, ale jinak loví vše, nač si podle svých sil troufne. Velké sovy kupodivu jen zřídka loví větší savce. Výr si například velmi potrpí na ježky. Pokusně bylo zjištěno, že zbytky zvěře, které se ve výřím hnízdě nacházejí, často pocházejí ze zvířat uhynulých, například po střetu s automobily na silnici.

http://www.indiancorral.cz/sovy/o_sovach.htm – upraveno

Pravidla práce s biologickým materiálem v hodinách biologie